



รูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ ของกรุงเทพมหานคร

A Suitable Living Allowance Management Model for the Elderly in Bangkok Metropolis

อำพล สุภาพวานิช* ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ* สติติย์ นิยมญาติ* กมลพร กัลยาณมิตร*
Ampol Supapwanich* Nattawat Siriphornwut* Satit Niyomyaht Kamolporn Kalyanamitra*
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

Received July 28, 2025 Revise August 27, 2025 Accepted 5 September, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษารูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร (2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ จำนวน 20 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 หัวหน้าภาครัฐมีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร กลุ่ม 2 ผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ กลุ่มที่ 3 ตัวแทนประธานชมรมผู้สูงอายุ และกลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองได้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การสรุปความแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย อัตราเบี้ยยังชีพ การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ การจัดสรรเบี้ยยังชีพ และสวัสดิการผู้สูงอายุ พบว่า การกำหนดอัตราเบี้ยยังชีพที่เหมาะสมควรคำนึงถึงค่าครองชีพในกรุงเทพฯ โดยเสนอให้เริ่มต้นที่ 1,000–2,000 บาทต่อเดือน ตามช่วงอายุ เพื่อให้เพียงพอต่อรายจ่ายพื้นฐาน พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุผ่านกิจกรรมสุขภาพ ทักษะดิจิทัล และอาชีพเสริม การจัดสรรเบี้ยยังชีพควรมีระบบดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย และมีอาสาสมัครช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง (2) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีศักยภาพในการพึ่งตนเองของกรุงเทพมหานคร งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครมีจำกัด บุคลากรกรุงเทพมหานครมีจำนวนไม่มาก จึงทำให้ไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้ทั่วถึง และ (3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร พบว่า สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม

คำสำคัญ: อัตราเบี้ยยังชีพ, ผู้สูงอายุ, การดำรงชีพ, กรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this research were: (1) to study the suitable living allowance management model for the elderly in Bangkok Metropolis, (2) to study the problems and obstacles of the elderly who were suitable for living in Bangkok Metropolis, and (3) to study guidelines for developing the quality of life of the elderly to be suitable for living in Bangkok Metropolis.

The research was qualitative in nature. Key informants included 20 people, divided into 4 groups as follows: Group 1: Heads of government sectors involved in caring for the elderly in Bangkok Metropolis; Group 2: Government sector workers Group. 3: Representative of the President of the Elderly Club and Group 4: Elderly people who must be self-reliant aged 60 years and over, totaling 5 people, using a specific selection method the research instruments were interview forms. Data were analyzed using descriptive summarization.

The research results found that:(1)The format for determining the living allowance rate for the elderly that was appropriate for the cost of living in Bangkok Metropolis included the living allowance rate, promotion and development of the elderly, allocation of living allowances, and welfare for the elderly of 1,000–2,000 baht per month according to age group, to be sufficient for basic expenses, and to promote and develop the elderly through health activities, digital skills, and supplementary occupations. The allocation of living allowances should have a digital system that is easily accessible and there should be volunteers to help vulnerable groups; welfare should cover health, housing and society to improve the quality of life of the elderly in urban areas in all aspects. (2) Problems and obstacles in developing the quality of life of the elderly in Bangkok Metropolis to have the potential to be self-reliant. The budget for developing the quality of life of the elderly in Bangkok was limited. There were not many personnel in Bangkok Metropolis, so it was not possible to provide comprehensive care for the elderly, and (3) guidelines for developing the quality of life of the elderly to be suitable for living in Bangkok Metropolis found that Thai society was fully entering the aging society, especially in Bangkok Metropolis, which is the capital city with economic and social progress; attempts should be made to increase the elderly allowance rate to meet the rising cost of living in Bangkok Metropolis.

Key Words: living allowance rate, elderly people, living expenses, Bangkok Metropolis

บทนำ

การบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ นักพัฒนาชุมชนจะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ มายื่นคำร้องขอลงทะเบียนเป็นผู้ได้รับสิทธิ จากนั้นจะบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศการฐานข้อมูลเบี้ยยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งข้อมูลไปที่กรมบัญชีกลางในการจัดทำประกาศรายชื่อผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพ โดยผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิต้องรอการเบิกจ่ายเบิกจ่ายเบี้ยยังชีพเข้าไปที่บัญชีธนาคารของผู้สูงอายุ หรือบัญชีธนาคารของผู้รับมอบอำนาจจากผู้สูงอายุที่ได้รับสิทธิทั้งนี้เนื่องจากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มจำนวน

มากขึ้น รวมถึงปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ การมีผู้สูงอายุย้ายที่อยู่ หรือ การเสียชีวิต แต่ไม่ยื่นคำร้องให้กับ นักพัฒนาชุมชนทราบ และจำนวนผู้ปฏิบัติงานกับทรัพยากรที่จำกัด ย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหาร เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักขาดประสิทธิภาพ และความทั่วถึง ในการ ให้บริการแก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก, 2562)

คุณภาพชีวิตที่ดีนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลไม่ใช่เฉพาะแต่เพียงตัวบุคคล หากแต่ยังส่งผลไป ถึงประเทศชาติ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เมื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดี ย่อมทำให้สังคมและประเทศชาติดีขึ้นไปด้วย (พระมหาอุทัย กตคุโณ (ประดิษฐ์ศร), 2564) ดังที่ Clark and Mitchell กล่าวว่า คุณภาพชีวิตเป็นชีวิตที่มีคุณภาพไม่เป็นภาระ และไม่ ก่อให้เกิดปัญหา แก่สังคม มีความสมบูรณ์ทั้งกาย จิตใจ มีความสามารถที่จะดำรงสถานภาพทาง เศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง (Clark and Mitchell, 2014) คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุถือว่ามีความสำคัญ เนื่องจาก ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ทำคุณประโยชน์ต่อสังคมมาก่อน เป็นผู้ชี้แนะในสิ่งที่ประโยชน์และเป็นแบบอย่าง สำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมสู่คนรุ่นหลัง

จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา“รูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่ เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร”อาจนำไปสู่การหนดแนวทางการพัฒนาระบบการ บริหารเบี้ยยังชีพต่อไป ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเป็นที่พึงพอใจของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงเห็นถึง ความสำคัญในการศึกษาการพัฒนาระบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาทางพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

- 1.1 ศึกษารูปแบบการกำหนดอัตราเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ ของกรุงเทพมหานคร
- 1.2 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร

1.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มที่ 1 หัวหน้าภาครัฐผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 คน

2.2 กลุ่มที่ 2 ผู้ปฏิบัติงานภาครัฐผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครจำนวน 5 คน

2.3 กลุ่มที่ 3 ตัวแทนประธานชมรมผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน

2.4 กลุ่มที่ 4 ผู้สูงอายุที่ต้องพึ่งพาตนเองได้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน

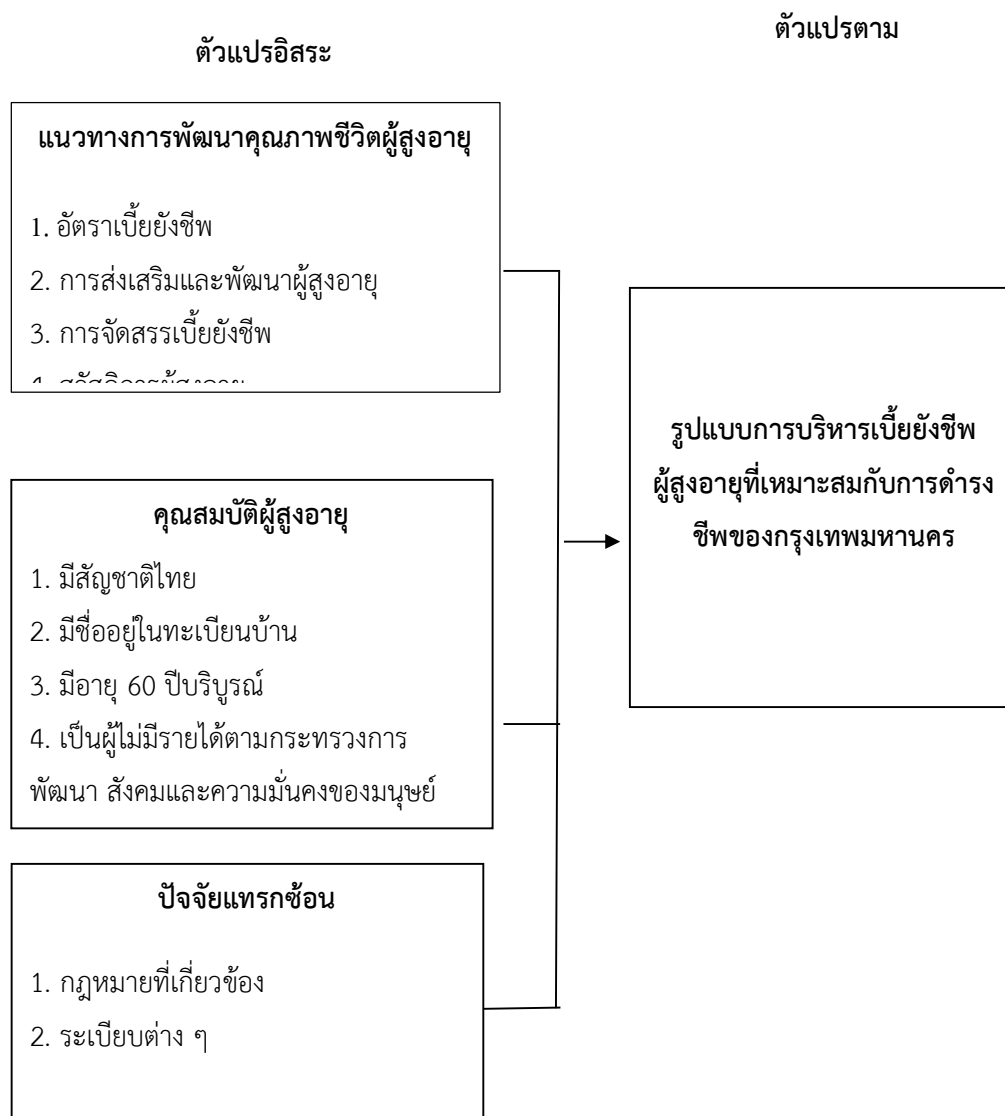
3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ เขตกรุงเทพมหานคร

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้ศึกษาใช้เวลาในการศึกษา ระยะเวลา 6 เดือน ระหว่างเดือนมกราคม 2568 – กรกฎาคม 2568

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องรูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสังเคราะห์สร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการกำหนดคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลไว้ล่วงหน้า ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. รูปแบบการบริหารเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของกรุงเทพมหานคร พิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

1) อัตราเบี้ยยังชีพ พบว่า ควรประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงและหลากหลาย เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวและรับรู้ถึง ข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาสีหน้าของตนเอง และให้มีการปรับการจ่ายเงินเป็นเฉลี่ยในอัตราเดียวกัน/เท่ากัน กัน เพื่อลดความล่าช้าหรือลดการ ตรวจสอบช่วงอายุของผู้สูงอายุของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน (ยกเลิกการจ่ายแบบขั้นบันได) เพราะเจ้าหน้าที่อาจมีความผิดพลาดในการคำนวณช่วงอายุของผู้สูงอายุ ทำให้เกิดการเรียกเก็บคืนย้อนหลัง เช่น จ่ายเกินไป 100 บาท 12 เดือน เท่ากับ 1200 บาท หรือการสร้างความกังวลให้ผู้สูงอายุในการ รับเบี้ยยังชีพของตนเอง ดังนั้น ขอเสนอเป็นอัตราเดียวกัน/เท่ากัน เช่น 1500 บาท/เดือน สำหรับบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งจะทำให้การบันทึกข้อมูลไม่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ ให้นำหน่วยงานส่วนกลางรวบรวมข้อมูลต่างๆ ให้ครบ หรือมีเว็บไซต์เป็นข้อมูลในการ ตรวจสอบ เช่น การผ่านการเกณฑ์ทหาร การรับบำเหน็จบำนาญ ให้ครอบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการเรียก คืนเงิน ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะผู้สูงอายุและผูกกับบัญชีธนาคารได้เลย หรือการมีบัตรเฉพาะที่มี การคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การใส่ข้อมูลที่จำเป็น เช่น การได้รับสิทธิ/ไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ประวัติการรักษาพยาบาล การแพทย์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อง่าย ต่อการปฏิบัติงาน อยากให้มีข้อมูลครอบคลุมครบถ้วน

2) การส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

มีการดำเนินการดูแลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง มีการขยายเพิ่มจำนวนผู้สูงอายุในเครือข่าย ได้มีการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ซึ่งกัน และกัน มีการนำการเสริมสร้างการออกกำลังกาย มีการดูแลผู้สูงอายุ ร่วมกันคิด ทบทวน ผลการปฏิบัติงานของชมรมผู้สูงอายุที่ผ่านมา ค้นหาจุดเด่น จุดด้อย ของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อนำมาเติมเต็มในส่วนที่ขาด และพัฒนาในส่วนที่ดีให้ดียิ่งขึ้น นำตัวอย่างเทคนิค การมีส่วนร่วมของชุมชน มาเป็นแนวทางในการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุต่อไป ได้มีการนำความรู้ที่ได้จาก การอบรมไปปฏิบัติ

3) การจัดสรรเบี้ยยังชีพ

การจัดเก็บข้อมูลของรัฐบาล หรือ Big DATA อยากให้มีการอัปเดตข้อมูลให้ ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน เช่น การเช็คสิทธิในการได้รับสวัสดิการ ของรัฐ หรือข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินการด้านนโยบาย ให้บัตรประชาชนที่ใช้ให้มีข้อมูล ที่ครอบคลุม มีข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและ ให้ส่วนกลางจัดฝึกอบรมให้ความรู้เพื่อทำความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทราบเกี่ยวกับข้อบังคับ กฎระเบียบ หรือแนวทางรูปแบบกิจกรรมที่รัฐมีการปรับเปลี่ยน หรือเงื่อนไขข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้ผู้สูงอายุควรมีบัตรเฉพาะผู้สูงอายุ และผูกกับบัญชีธนาคารได้เลย หรือการมีบัตรเฉพาะที่มี การคีย์ข้อมูลให้ครบถ้วน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การใส่ข้อมูลที่จำเป็น เช่น การได้รับสิทธิ/ ไม่ได้รับสิทธิสวัสดิการที่เกี่ยวข้อง ประวัติ การรักษาพยาบาล การแพทย์ หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงาน อยากให้มีข้อมูลครอบคลุมครบถ้วน สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้และอัปเดตให้ เป็นปัจจุบันมากที่สุดเพื่อง่ายต่อการปฏิบัติงานและให้มีการจัดทำ one stop service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง

และเป็นการลดต้นทุนในการเดินทางติดต่อหน่วยงานของรัฐ ทั้งเรื่องของเวลา ค่าใช้จ่าย ของประชาชนผู้สูงอายุ

4) สวัสดิการผู้สูงอายุ

พบว่า ผู้สูงอายุที่ได้รับสวัสดิการดูแลในรูปแบบของชมรมผู้สูงอายุจัดได้ ว่าประสบความสำเร็จในทางที่ดีเนื่องจากผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมของ ชมรมผู้สูงอายุได้พัฒนาทักษะทางกาย และทางจิตใจแต่จำนวนผู้สูงอายุ ที่เข้าร่วมตามสัดส่วนยังน้อยเกินไป

2. ตามความคิดของผู้วิจัยเป็นการลดปัญหาการพึ่งพิงต่างๆ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ให้มีศักยภาพในการพึ่งตนเองจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญ

ปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคด้านเศรษฐกิจและรายได้
2. ปัญหาและอุปสรรคด้านสุขภาพและการเข้าถึงบริการ
3. ปัญหาและอุปสรรคด้านสังคมและสภาพแวดล้อม
4. ปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบายและการบริหารจัดการ

สรุป การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน โดยมีการวางแผนเชิงรุก นโยบายที่ครอบคลุม และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง และเป็นกำลังสำคัญของสังคมต่อไป

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพของ กรุงเทพมหานคร พบว่า สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัว โดยเฉพาะในเขต กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเมืองหลวงจึงเผชิญกับความท้าทายหลายด้าน ทั้งในเรื่องรายได้ ค่าครองชีพ การเข้าถึงบริการ สาธารณะ และสุขภาพ ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับการดำรงชีพใน กรุงเทพฯ จึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วน

แนวทางแรกที่สำคัญคือ การปรับปรุงและเพิ่มอัตรา เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ให้เหมาะสมกับค่าครองชีพในกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอัตราเบี้ยยังชีพยังไม่เพียงพอที่จะรองรับค่าใช้จ่ายพื้นฐานในชีวิตประจำวัน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย และค่ารักษาพยาบาล รัฐควรพิจารณาปรับเบี้ยยังชีพให้เหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินแก่ผู้สูงอายุ

แนวทางที่สองคือ การส่งเสริมการเข้าถึง บริการสาธารณสุขและสวัสดิการ อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการขยายบริการสุขภาพเชิงรุก เช่น คลินิกผู้สูงอายุในชุมชน การตรวจสุขภาพประจำปี และการดูแลโรคเรื้อรัง นอกจากนี้ การพัฒนาระบบข้อมูลและช่องทางการให้บริการที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เช่น การใช้โทรศัพท์สายด่วน หรือการมีเจ้าหน้าที่ดูแลเฉพาะกลุ่ม จะช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงบริการ

แนวทางที่สาม คือ การพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับผู้สูงอายุ โดยการออกแบบบ้านและชุมชนให้รองรับความต้องการเฉพาะ เช่น ทางลาดสำหรับรถเข็น ระบบจับสัญญาณฉุกเฉิน และพื้นที่สันทนาการเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม ซึ่งจะช่วยเพิ่มความปลอดภัยและลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ รวมถึงส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีและความสุขในวัยสูงอายุ

นอกจากนี้ การส่งเสริม กิจกรรมสังคมและการสร้างเครือข่ายสนับสนุน ถือเป็นอีกแนวทางสำคัญ เพื่อป้องกันปัญหาความเหงาและซึมเศร้าที่เกิดจากความโดดเดี่ยว ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น กิจกรรมกีฬา ศิลปะ หรือชมรมผู้สูงอายุ รวมถึงการส่งเสริมบทบาทของครอบครัวและชุมชนในการดูแลและให้ความอบอุ่นทางใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาครอบคลุมในหลายเขตของกรุงเทพมหานคร ทั้งเขตเมือง เขตชานเมือง และเขตที่มีชุมชนแออัด เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความจำเป็นและต้นทุนการดำรงชีพของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่
2. เปรียบเทียบอัตราเบี้ยยังชีพและค่าครองชีพของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครกับจังหวัดอื่นๆ เช่น จังหวัดเมืองรอง หรือชนบท เพื่อเสนอรูปแบบการกำหนดอัตราที่แตกต่างตามบริบทพื้นที่ (area-based policy)
3. เปรียบเทียบประสิทธิผลของการให้เบี้ยยังชีพในรูปแบบเงินสด vs บริการ เช่น เบี้ยยังชีพเท่าเดิม เทียบกับโมเดลที่เปลี่ยนบางส่วนเป็นการให้บริการทางสุขภาพหรือสวัสดิการโดยตรง เพื่อประเมินผลลัพธ์ต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

- ชลธิชา อัครนิรันดร์, อัมพร เนียมสอน, & วรศักดิ์ เผือกสม. (2563). **โครงการรูปแบบการจ้างงานผู้สูงอายุในภาคเอกชนของไทย: ความยืดหยุ่น ผลผลิตภาพ และการคุ้มครอง (รายงานวิจัย).** กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).
- ณัฐกัญญ์ อ่องเอื้อ. (2564). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบ้านสวน จังหวัดชลบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐพล ตั้งสุนทรธรรม. (2563). **แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก จังหวัดราชบุรี** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ธัญญารัตน์ ฉายแสง. (2558). **ชีวิตทางเศรษฐกิจของผู้สูงอายุในท้องถิ่น: ศึกษากรณีพื้นที่ตำบลวังโดนด อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี**. ภาคนิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- นัสมล บุตรวิเศษ และอุปภิษฐา อินทรสาด. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอยะนิง จังหวัดยะลา**. ภาคนิพนธ์ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยีสหวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา.
- นิติวัดน์ ไทพิทักษ์. (2556). **คุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรตรี-โท (สองภาษา) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- บงกชกร หัซกุลลดดา. (2561). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุในชุมชนแขวงพระโขนง เขตคลองเตยกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โครงการผู้นำภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เบญจมาศ อรุณพงศ์ศิริ. (2557). **การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น**. หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปภัสนิธิ ไชยวุฒิ. (2556). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลหนองช้างคืน อำเภอมือง จังหวัดลำพูน**. การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โมรยา วิเศษศรี. (2563). **ประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(9), 79-94.**
- สจี กุลธวัชวงศ์ และสฤติย์ กุลสอน. (2565). **แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยใช้หลัก การพึ่งตนเองตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาจังหวัดเลย. วารสาร วิชาการวิทยาลัยสันตพล, 8(1), 149-158.**
- อรนิษฐ์ แสงทองสุข. (2562). **การศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในประเทศไทย กรณีศึกษาเขต กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี และนนทบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรัญญ์ กักพล. (2559). **กรุงเทพมหานคร**. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2566, จาก wiki.kpi.ac.th/index.php?title=กรุงเทพมหานคร
- อาชญญา รัตนอุบล. (2562). **ข้อเสนอการพัฒนากิจการดำเนินงานส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ. วารสาร ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 12(1), 26-46.**
- อาริษา เสาร์แก้ว. (2565). **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง เทศบาลตำบลป่าตันนาคร้าว (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)**. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- Health & Wealth Forum. (2565). **5 เขต กทม. มีคนสูงวัยมากที่สุด**. สืบค้นเมื่อ 12 มิถุนายน 2566, จาก <https://www.Bangkokbiznews.com/social/1022359>
- Best, J. W. (1981). **Research in Education**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Chen, S., Kuhn, M., Prettnner, K., & Bloom, D. E. (2010). The global demographic transition and its implications. **World Bank Policy Research Working Paper No. 5292**.
- Chompunuch, T., & Pisit, S. (2019). Social allowance policy and its impact on the elderly's quality of life in Thailand. **Journal of Social Welfare, 15(2), 45-60**.
- Clark, R. L. & Mitchell, O. S. (2014). How does Retiree Health Insurance Influence Public Sector Employee Saving?. **Journal of Health Economics, 38(5), 109-118**.
- Reed, J., Cook, G., Childs, S., & Hall, A. (1995). **Aging and quality of life: Living well in later life**. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Zaidi, A., & Stanton, D. (2015). Old-age income support in developing countries: Trends and challenges. **International Social Security Review, 68(2), 35-56**. <https://doi.org/10.1111/issr.12089>